

Teče voda, teče...

Vážení a milí pánové, brzy oslavíme Velikonoce a zakusíme tu velikonoční radost, ale i mimořádné a výjimečné způsoby jejího slavení. Jistě vám nemusím zešíroka připomínat tu největší oslavu – velikonoční vigílii. V ní totiž má své místo událost, kterou běžně o bohoslužbách nezažíváme – žehnání křestní vody. A dost možná, že někteří z vás ve své farnosti budou mít to štěstí, že touto vodou bude nějaký dospělý člověk pokřtěn. A právě o křtu budeme dnes mluvit.

Minule jsme si slíbili, že probereme postupně jednotlivé svátosti. A právě křest je ta, kterou musíme začít. Navíc je svou podstatou spojena s Velikonoce, proto v dnešním tématu nemáme na vybranou. Bez křtu by totiž nebyly žádné další svátosti možné.

Proč vůbec křest?

Možná si vzpomenete, že jsme si v prosincovém čísle říkali něco o prvotním hříchu a o jeho následcích – o tom, že člověk měl na počátku své existence zvláštní výsadu společenství s Bohem a že tuto výsadu a s ní i možnost předávat ji svým potomkům ztratil.

Dovolím si citovat nádherné přirovnání emeritního brněnského biskupa Mons. Vojtěcha Cikrleho: první lidé na tom byli tak, jako by dostali do rukou hořící svíci. Ta byla nejen zdrojem světla pro ně samotné, aby v tomto světě jasně viděli a aby věděli, kudy mají jít za Bohem, ale také možnost předávat toto světlo dál – svým dětem, vnoučatům, pravnoučatům... Oni se však své svíce – Boží výsady – vzdali. Snad jim tenkrát ďábel namluvil, že nemohou vidět

jasně „opravdový svět“, když je ta svíčka oslňuje. Každopádně přišli o světlo nejen oni sami, ale i všichni jejich potomci, kteří si neměli od koho „odpálit“.

A tuto tmou nazýváme dědičným hříchem. Jistě, mohli byste říci, že člověk se může částečně potmě orientovat i bez světla, ale zkuste si to. Projděte se svým bytem potmě, se zatemněnými okny a zhasnutými světly. Moc bych se divil, kdybyste do něčeho tvrdého citelně nenarazili. A to je, prosim pěkně, známé prostředí.

Co je tedy účelem křtu? Přinejmenším jedním z jeho účelů? Vrátit každému člově-

ku možnost pohybovat se, orientovat a vůbec vidět jasně, tedy ve světle. Křest totiž každého člověka, který jej přijímá, zbavuje stavu dědičného hříchu, oné tmy, do níž přicházíme na svět. A přijímá-li křest dospělý člověk, je zbaven i všech svých osobních hříchů. Právě proto je voda ideálním znamením této skutečnosti – omytí člověka od špíny, od nečistoty, od zla.

No jo, ale co děti pokřtěných rodičů?

Dříve nebo později by tato otázka jistě nejednoho hloubavého člověka napadla. Jestliže křest dává člověku možnost „nového světla“, proč dávají pokřtění lidé křtít své děti? Proč nemohou navázat tam, kde onu linii přerušili první lidé? Obrazně řečeno – proč nemohou rozsvítit svíčku svým dětem, když jim samotným byla jejich křtem zapálena?

Srovnáme si, přátelé, různé světelné zdroje. Svíčka je sice pěkná, ale příliš mnoho světla nevydává. Elektrické světlo je na tom mnohem lépe. Sice má tu nevýhodu, že nelze jen tak rozsvítit od jiného světla, ale zase se může leckde připojit ke zdroji elektriny. A tak není divu, že po vynálezu pana Tomáše Alvy Edisona zájem o svíčky značně poklesl.

A právě k tomu, k objevu elektrického světla můžeme přirovnat tu nejpřevratnější událost lidských dějin – Kristův příchod na svět, jeho smrt a zmrtvýchvstání. Také v dějinách spásy můžeme říci, že „rozvoj technologie pokročil“. Když se vrátíme k přirovnání se svíčkami a světlem, můžeme říci, že při křtu už člověk nedostává svíčku, ale elektrickou svítilnu, a ta dokáže dosvítit pořádně daleko a má velice slušný výkon. Teď už není naším úkolem zapalovat další svíčky, ale svítit tak, aby i ostatní nejen viděli, ale také se chtěli ke světlu dostat.

Možná se budete ptát na zdroj. Správná otázka. Skutečným a jediným zdrojem energie pro naše baterky je ten, který je skutečné a pravé světlo, jak o něm píše svatý Jan: „Bylo světlo pravé, které osvětluje každého člověka; to přicházelo na svět.“ (Jan 1, 9) Je to Ježíš Kristus, který vstal z mrtvých. O něm přece každou neděli vyznáváme, že je „světlo ze světla“.

Pravda, někdy se nám může stát, že ztratíme kontakt. Někdy se nám do spojení dostane všelijaká špína, která působí jako izolace

nebo příliš velký odpor. V takovém případě pochopitelně světlo slábne nebo mizí zcela. Ale je tím vinen zdroj? Ti, kteří potřebují svítilny ke své práci – horníci, policisté, noční hlídači, jeskyňáři či speleologové – jistě pečlivě dbají na to, aby měli perfektně čisté kontakty a plně funkční přívod proudu. Asi bychom si z nich měli vzít příklad.

A k čemu je ještě křest?

Jak správně zpívá Marek Eben, „každý, kdo si svítí, je zapojen v síti“. Jestliže jsme tedy napojeni všichni na jeden zdroj, vytváříme jakousi jednotu – jednu „elektrářenskou společnost“. A tou je církev. Proto každý, kdo je pokřtěn, každý, kdo tak získává účast na Božím světle a Božím životě – svatý Jan píše: „v něm byl život a ten život byl světlem lidí“ – se stává součástí církve. Právě ona je tu od toho, aby kontrolovala spojení, pomáhala čistit kontakty a navazovat nové. Církev sama není zdrojem energie – ale může dodávat spotřebiče. A určitě uznáte, že nejen víc očí víc vidí, ale i více baterek víc osvětlí.

A co malé děti?

Už jsme si řekli, že pokřtít je třeba každého člověka, i když se narodil pokřtěným rodičům. Ale je vůbec možné křtít nemluvněta, která moc nevědí o světě? Jinými slovy: k čemu je miminku baterka, se kterou neumí zacházet?

Ovšem, dítě s baterkou zacházet neumí, ale jednou to má umět. Je žádoucí, aby si už od malička zvyklo na život ve

světle. Samo si svítilnu ještě držet nemůže – ale od toho má rodiče a kmotry. Vždyť jsou to právě oni, kdo vyznávají víru při křtu nemluvněta. Oni a s nimi celá církev – celá elektrářenská společnost – se zaručují, že to maličké jednou s tím světlo-
lometem naučí zacházet.

A jedna z nejkrásnějších slov, která se při liturgii používají, jsou ta, která říká kněz nebo jáhen právě po vyznání víry rodičů u křtu dítěte: „Tak věříme a tak věří církev; a my tuto víru vyznáváme a ona je naší slávou v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ Tohle stojí

za zapamatování a dá se to vzít jako životní program. A jestli ne? To bychom si na to posvítili!

Tak „ať svítí vaše světlo před lidmi“ (Mt 5, 16)!

otec Zdeněk Drštka

Jakou hudbu mají rádi králíci?
Hip hop!

vtip od Jakuba M.

Tajemství ikon

V létě jsem byl s rodiči na dovolené v Řecku a při návštěvě kostela mě zarazilo, proč lidé líbají ikony a proč je svatostánek schovaný za stěnou ikon. Zdeněk, 15 let

ství. Rozdíl je mezi běžným obrazem je také v tom, že obraz lze namalovat podle svobodné tvořivosti, ale ikona není namalovaná, ale „napsaná“. Ikonopisec (umělec, který „píše“ ikony) se musí řídit tzv. kánodem (pravidlem) psaní ikon. Takový umělec nemá tvůrčí svobodu, ale musí se řídit pravidly, jak má daná ikona vypadat. Psaní ikon vyžaduje od autora značnou pokoru a duchovní hloubku. Ikona by se dala popsat jako modlitba v barvách. Není to portrét ani obraz, podobá se spíše Písmu svatému.

Protože je ikona svatý obraz a zobrazuje svatou postavu, věřící jejím políbením projevuje úctu té osobě, kterou ikona představuje. Člověk tak může více vstoupit do atmosféry modlitby a lépe si uvědomit posvátnost místa, na kterém se nachází. Je to vyjádření víry.

Ikonostas, na který ses ptal, je velmi důležitou součástí našich východních křesťanských kostelů a odděluje loď od svatostánku. Svatyně představuje nejposvátnější místo v chrámu, kde přebývá Bůh. Je to místo, které je pro člověka tajemstvím, zde se slaví svatá tajemství, a proto je částečně zahaleno. Ikonostas je proto někdy nazýván oknem do nebe, kde okna jsou zaplněna postavami svatých, kteří zvou věřícího, aby se účastil na slavení a přijímání svatých tajemství (eucharistie) stal také svatým.

otec Marek Baran, řeckokatolický kněz

Foto: iStock, agaltsov - Adobe stock; Agnes Katalin SÜLE - Člověk a víra